

Indult BÉTSBÖL Szer. 31. Jan. 1787.

Öt napok alatt költ minden Europai nevezetesebb
újságoknak agyaveleje

Azon legrégibb Magyar Archivum; mely ta-
valy az Anspaki Hertzegségben Blassenburg-
ban taláztatván, legottan Spiesz Ur által Bétsbe
hozattatott, és itt Tanátsos Schmid Ur által rendbe
szedetett vala, a' F. Helytartó Tanátsnak kívánására
Jan. 12-dik napján Budára leérkezett, és az Ország'
Archivumában mint Nemzetünknek legrégibb Ösleve-
lei nagy ravigyázással fognak tartatni. Ezen Ar-
chivumban 1109 nevezetesebb irások vagynak,
mellyek között a' legrégibb (a' mint erofitik) 1081-
ben iratott, és többnyire a' régi Királyoktól a'
Márc tsatázó piatfzán, kardjokat szivek alatt vifelt
vitéz Eleinknek Ellenség véreért adatott Ajándékai,
Donatioji. Azon utat, és modot is, melyszerént
ezen

ezen fontos irások idegen Országba kerülvén, oly fok századokig kunnmaradtanak, reménylyuk nem fok idő alatt közölhettyük E. Olvasóinkal.

A' közelebb múltt Décemberben eltöröltetett Szent-Mártoni Apáturfügnak sz. kintse, a' napokban ide szerentféfen megérkezék, és a' közönséges Ekléfiái kintstárba téteték. A' fok Oltári, 's más egyéb drágaságokon kívül, minden Magyar Királyok alatt veretett, mindenféle ezüst, arany, és réz pénzeknek egy tökéletes gyűjteménnyé találtatott itten, mellyek a' vén-időrevaló vízfza- emlékezésnek okáért, a' F. Ts. és K. régiségek' gyűjteményes Kamarájába tétettek. — A' Bánátban N. szent Miklós Décembernek 21-dikén egy óráig tartó oly szörnyü égiháború vala, mely a' téli időre nézvén, a' lakofokat igen nagy félelmek közé helyhezttvén, ezt egy nagy záporelő követte. Hogy tében égiháboru és záporelő leszen, annak okát a' dolgok' velejéjig belátó Természet' okát-vizsgálók tudhatják; de hogy itten (a' mint írják) máigis oly szörnyen ragadoznak és löpnak az emberbörben járó farkafok, hogy csak kifem léphetik valaki a' maga Hannyából, annak oka: a' téli évéssel öszvekottetett nyári henyélés. A' körül belőlévő lakofok többnyire olyan Nemzethéliek, kik egész nyáron a' zöldfa árnyékában hevervén, téltrekelve kéntelenítettnek a' nyári szorgalmatos hangyak' gyűjteményéhez nyúlni. — Fő Hadivezér Gróf *Beleznay* Ur ő Nagysága Jan. első hetében, életének ért elztendéjében Pesten esett halálával fok jóakarójnak szomorúságot okozott; kinek a' *Márc* kardját tsorbázott, tsatáján elbádgyant, a' halálhalvaló vialdában pedig meghidegedett testének *Pilis* fogágyat-vetni. — Valamint a' nem edgyesült, úgy az egy-

egyesült Görög vallásúaknak, a' házfzentelést ujjolag megengedte a' Monárkha kegyelmessége.

Béts. A' F. Ts. és Királyi Udvari kerékgyártó és Kotszsináló minden Legénnyeivel edgyütt kéntelenítették a' múlt vasárnap egész éjszaka a' Monárkhanak Khersonésusi uttyára készülando Kotszján dolgozni. — Találkozik a' napokban ő Felfége a' Ts. és Királyi Udvarban edgy Tanátsos Urral, ki a' honya alatt igen fok irást viszen vála. Nagyon megterhelte kigyelmed magát levelekkel, mond a' Monárkha. Ennek, a' mit én viszek Felféges Uram, felel amaz, nem fok nehézsége vagyon. Erre ő Felfége kihuz edgy nihány árkusból álló irást a' 'febibol 's monda: Látja kigyelmed, én nehezebbet hordozok a' 'Sebemben, mint kigyelmed a' honya alatt; mert ez a' 4 árkus 12 nagy Hivatalbéli személyeknek nehéz büneikkel vagyon megrakva. — Az emlékezetes dolgok Laistromában a' többik között ezt olvassuk, hogy még Felséges édes Anyánk' idejében bétalál menni a' F. Tsáfszár egy Klaftromba, 's kérdi a' Gvárdiántól: mintegy mennyin vagynak mindöszve? felel a' Gvárdián' 309-en. Mondja a' Monárkha: bizony fokatska! Igaz hogy fokatska F. Uram; de fok dolgunkis vagyon; mert 4 Apátza Klafstromnak teszfizuk a' szolgálatot. — Ezt olvasom edgy helyről: Minekelötte a' Magyar Országi Pápoknak és Ekklesiáknak, nagy hafzonnal járó jobbmodra való szedésekben a' F. Monárkha elébb mehetne, azon 5 árva Püspökségeket; Györit, (ebben már van) Vátzit, Crentzit, Zágrábiait és Szepesit, valamint az üressen lévő Prépoftságokat és Káptalanbéli hivatalokat nem hadja tovább feledékenységben. — A' Magyar Kantzellárius Grof Pálfy Károly Ur ő Excellentiájának edgyik fia a' Magyar Kantzellárián

rián Concipistává ítétek, mely edgy bizonyos jele annak, hogy ennekutánna a' Kormány végén álló főbb Méltóságok' Gyermekéiis a' Hivatalok' gráditsának alfobb fogára lépnek előbb, ha a' tisztesleg poltzára kívánnak felmenni. — Ennekutánna minden F. Ts. és K. Cassák edgyé léfznek, ez alatt a' név alatt: *Státus Közönséges Cassája*. — Azon 2 F. Királyi Nemes Magyar és Lengyel Testörzo vitézek, kik a' F. Monárkhától a' Kersonéfusi út' kezítésére küldettettek vala, a' napokban visszfa érkezének. — A' F. Udvari hadi Kancellária körül minden nap két Politzáj Katonák spionkodnak titkon, melyből azt itélik, hogy edgy ujj Fogolyadarat akarnak keleptzébe keríteni. Lembergbolis edgy nagy fogjot minden órán várunk. — Bizonyos Levelek érkeztek, mellyekszerént a' Löveni Szémináriumban nem régiben, a' belső zenebonát indított Kis-Papoknak fogságban lévő 3 főbb osztonözöire halálos ítélet mondatott; reménylik mindazonáltal, hogy a' Brülzfzeli Kormányozó széknék közbenjárása által ezen ítélet megkegyelmecebbítettik. Az itten lévő Professorok közzul fokan a' magok visszfa jöveleteket instálják, 2, Hadifergek mennék a' városnak megszállására, és az Univerzítás tsak alig ha másfvá nem fog által vitetni.

Ezt olvassuk edgy Levélből: Azok a' kézzületek, mellyeket a' Muzzka Tsászárné a' maga Krimiai uttyára téssen, igen véres tsatára tekintetök. Némely fokot látott hallott tudos férfiak tokéletesen elhitették magokkal, hogy ezen Koronázás alkalmazóságával esendo dolgokan a' Torok Udvarnak szeme szája elfog hülni, és azt erősitik, hogy a' II-dik Katharina nem tsak Tauriumi Királynénak; hanem egész napkeleti Tsászárnénak akarná magát ko-

koronáztatni, és annakutánna az erőt öszvetett
II *Jóseffel* az egész Torok Birodalmot meg-öszteni.
Akár mely álomformának teffékís a' mi olvasóink e-
lött ezen sokak vélekedése, mégis bizonyos az,
hogy a' Muszka Hadiseregnek Kaukásusnál, a' F.
Tsászári Hadieronek pedig a' Duna partyán rövid
napok alatt foglalatosságok érkezik; mert a' Kon-
stántinápolyból jövök, a' Toroknak a' Muszkaival
való megedgyezése felöl nem hogy valamit tudná-
nak, sőt azt erősitik, hogy a' Torok a' Ta-
tároknak élést és minden szükséges hadikészületet
ígért az ellenállásra, és valamint a' mi Europai
főbb Udvaraink, ugy a' Török Diványis alattomban
való tzeljének eléréfere befedett fazakabban főz.
Azt tudjuk, hogy a' Frantzia és Anglus erfzény-
ben csak az adosság interesseis több, mint a'
Siklus, és egész Európának minden ereje három
Fel. Udvarokban fekszik, és csak alig ha azon plá-
numat nem fogja most a' Prussus Királyis megölelni,
mellyet a' F. II. *Jósef* ennekelötte már edgy nihány
esztendokkal kidolgozott vala. E' fzerént —
a' leg megnádmézeltébb kává melletis keferü füstöt
bocsátna a' Torok pipa. — Mit írjunk a' Hollándu-
fokról? mert ha a' német újfágok szerént ezek-
rol mindent meg akarunk írni, nagyobbra megy új-
fág Levelünk, mint ama régi hires *Kokceusnak* fült
és fültelen hipotefisekkel tellyes 5 darab Commen-
táriusi, melynek elolvafásából kivénittenök E. Ol-
vasóinkat. — Rövideden hát: Ezek szüntelen gyü-
lést tartanak, tanátskoznak, és mégis hogy a' jobb
oldalokra nem fordultanak légyen; mind a' Hely-
tató Hertzegnek Berlinbe és Bétsbe jövä gyakor Kö-
vettyei, mind a' Kozönfégestársáság' Párishoz való
minapi folyamodása, melyszerént a' hadieröt száu-
deközik nagyobbra emelni, bizonyitják, sőt már

jöttis a' világra edgy olyan Frantzia Könyvetske, mely a' Hollándiai (Baktereket) éjjeli vigyázókat arra ösztönözi, hogy a' maga Hazafiainak kiáltásáki: hogy a' tüzre vigyázzanak; mert már nékik elütötte az ora, a' mit ütni akart.

Még a' jelenvaló század olly fok szerentsétlenség' habjai között szerentsésen keresztül ufzott Magyarról nem emlékezik, mint Gróf *Benyovszki*: látsuk hát a' Frantzia udvar *Madagáskárban* lévő Agensének nem régiben Parisba érkezett tudósítást, melyszerint a' közönséges levelekben tavaly kihirlelt halála G. *Benyovszkinak* tsupa kolteménynek tartatik. *Benyovszki*, így ir a' tudósító, az ő Amerikában lévő utolsó mulatási után egy rozsz készületű hajon vízszontag a' tengeri kéttséges utozásnak ajánlotta életét, és noha uttyában Brasiliának kétszer kötöttki partyaira, csak ugyan Madagaskárfelé tovább folytatván utozását, itt a' szigetnek napayugoti partyai mellett hajókázott, holott fegyvereit, egyéb készületeit és 34 Katonáit hajóba szállította, de midőn a' vademberek feregenként tudulának rákásra, és ötet ellentállással fenyegetnék, sántzba vette magát, és a' hajos Kapitánytól még több segítséget kívánt, ki azt vetette okúl maga mentségének, hogy néki csak 14 embere, 1 ágyúja, egy flintája és két pistollyai volnának, mellyektől magát megfosztani nem kíváná. Következendő éjzaka nagy lövöldözést hallván a' Kapitány, másnapra virradólag *Benyovszki* soholt nem találtaték, azutánis 3nap egymásután mindszüntelenvaló lövöldözést hallott a' Kapitány, melybol aztítelte, hogy *Benyovszki* a' vademberektől megöletett. Ő pedig látván, hogy körüllette az Indiaiaknak hajoji egészen béterítették a' Tengert, mellyek ötet elfogással fenyegetik vala,

szélnek erefztett virorláival megszalada. Már most azt írják, hogy mindezek így vóltanak *Benyovszki*-től elrendelve, hogy mind a' Kapitányt megszalaszsa, mind pedig embereit minden menedek helyre való futásnak reménységétől megfojssza. Ezután elérkezett *Bombelákba*, hol az özvegy Királynét megkérvén, a' népnek közönséges ellenkezéséből a' lakadalom meggátoltatván, innen Foulpointefelé vette uttyát, hol magát Madagaskári Tsáfzárnak megtette és kihirdettette, mellyen annyira megborzadott a' kereskedés dolgában itten mulatozó Frantzia Ágens, hogy ezen helyet legottan elhagyván, a' Frantziának nemmeszszelévő Tengeri Vezérjéhez *Szonillákhoz* szaladott, ki legottan egy hajóban 15 férfiakat küldé ellene, kinek egész tábori ereje még ekkor tsák 12 férfiakból állvála. Eddig vagyon a' tudósítás, mellyet *Szonillák* küldött a' Frantzia Udvarnak; elég az hogy Afrikának egy olly nem régiben általa feltaláltatott szigeityében, mely egész Európánál nagyobb, és tartományokra osztatik, maga magát Tsáfzárnak tette, és ha még edgy néhány esztendőig élhet, nagy dolgokat tselekedhetik.

Apron termett Hirek.

A' Berlini Házifzegényeknek, betegeknek, és férjeket a' háborúban elvesztett özvegy Katonánéknak számokra a' Prussus Király, a' maga titkos Tanácsossá, és Státus Presesse *Philippi Ur* által, olly summát ajándékoza az ujesztendőben, melyből 3000 személyek tisztességesen élhetnek. — Az egész Prusszus Tábornak Kontose megváltoztatott, sőt azt írják, hogy a' tótéfes tarifznyájokis fogváltozni, ha a' jövő hónapban esendo próba, melyre edgy egész Kompania fog tüzelni, az elobbinél jobbnak lenni mutatya. — A' Molduvai Prince Maurokordató a' Torók

nevezetes *Ipsilanti Sándor* Hertzeg. Hogy a' Török Udvar a' Molduvai és Oláországi Fejedelmekkel már edgy darab idotől fogva tsak ugy jádzik, mint a' Királyosdi játéokban a' szerentse a' Királyokkal, hol majd minden 4 - 5 dik pertzentésben változik a' Királyság, még a' nagyobb Politikusok is ennek okát által nem láthatták. — A' mi Bétfi szépszoba Leány a' szfzonykáink ezen 1787 dik esztendőben olly szerentsések valának, hogy már ezen hónapnak első napjától fogva 21-en mentenek a' magok Urakhoz férhez, és azok, kik ez előtt Tekintetes. Kifafszonyoknak titulátatának tollok, már most szolgálatba jöhetnek ezekhez. — A' Tyroli Kerületnek bizonyos helységében 2 régi modilag épült oltárokat parantsolván ő Felsőge lerontatni. Szerentsélemal éppen ollyan nap talált kiválasztatni ezen dolognak végben vitelére, midőn bizonyos szent Erekjéknek kitételek igen sok népet gyűjtött vala öszve, a' honnan alig foghatának az arra rendéltetett emberek az ezen oltárnak lerontásához, midőn a' nép reájok rohanván hanem ha nagy könyörgések között felfogadták volna hogy az oltárhoz többé nem nyulnak, életekkel fizettek volna. A' köz nép, bizonyos nagy emberektől ösztönöztetvén, a' Toronyba bizonyos embereket rendélt, hogy ha a' lerontáshoz még egy szer hozzá fogni kívánnának, legottan a' harangokat meghuzván, az egész helységnek hiradassék az öszve-szaladástra. Ettől fogva mái napig is szüntelen 20 Késsel és abáló villával felfegyverkezett a' szfzonyok orzik a' Templomot kívül belől, kik közzül az ifjabbik minden nap reportra megy a' Plébánushoz, hogy az ő régi, a' mint irják, botránkoztató képekkel tellyes oltárjaik helyet tisztességesebbet ne építhessenek. Ezen dolog a' fő székre adatott. —